

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o definovaní, prezentácii a označovaní liehovín, o používaní názvov liehovín pri prezentácii a označovaní iných potravín a o ochrane zemepisných označení liehovín

[COM(2016) 750 final – 2016/0392 (COD)]

(2017/C 209/09)

Spravodajca: **Peter SCHMIDT**

Konzultácia	Rada, 9.12.2016 Európsky parlament, 12.12.2016
Právny základ	článok 43 ods. 2, článok 114 ods. 1 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté v sekcii	14.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	211/0/4

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV víta iniciatívu Komisie, ktorej cieľom je zosúladiť súčasný právny rámec pre liehoviny so Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a zjednotiť právne predpisy s novými právnymi nástrojmi EÚ, najmä pokiaľ ide o poskytovanie informácií o potravinách spotrebiteľom a systémy kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny.

1.2. EHSV podporuje najmä väčšie prepojenie s odvetvím poľnohospodárstva. Toto prepojenie má zásadný význam z hľadiska kvality a dobrej povesti liehovín vyrábaných v EÚ.

1.3. EHSV síce vo všeobecnosti schvaľuje úpravy urobené na zabezpečenie súladu so ZFEÚ a uľahčenie legislatívneho procesu, bolo by však vhodnejšie, keby sa dôraz kládol viac na vykonávacie akty než na delegované akty. V niektorých oblastiach by sa mala úplne zrušiť možnosť udelenia výnimky.

1.4. EHSV si uvedomuje zložitosť procesu opätovného zosúladenia a víta objasnenie a zlepšenie v oblastiach, ako sú napríklad pravidlá týkajúce sa označovania zložených výrazov, zmienok a liehovinových zmesí, ako aj dobrovoľného označovania pôvodu surovín. Napriek tomu boli v návrhu zmenené aj niektoré ďalšie prvky, ktoré by sa mali prehodnotiť, ako sa podrobnejšie uvádza ďalej v tomto stanovisku.

1.5. Pokiaľ ide o zemepisné označenia, EHSV víta objasnenie pravidiel a postupov týkajúcich sa zemepisných označení a poukázanie na význam, ktorý sa prikladá tradíciám a miestnej, resp. územnej produkcii.

1.6. EHSV zdôrazňuje, že je dôležité zachovať súčasnú úroveň ochrany v liehovarníckom odvetví, aby sa zaručilo zachovanie pridanej hodnoty a zamestnanosti v Európe. Dôležité je miesto, kde sa produkt destiluje a vyrába, pričom zmena terminológie, ktorá bola zavedená, by pre toto odvetvie nemala znamenať žiadne zásadné zmeny.

1.7. Pokiaľ ide o prezentáciu a označovanie, výbor navrhuje vykonať určité zlepšenia v súčasnom návrhu. Konkrétne treba zabrániť akémukoľvek skresleniu alebo nedorozumeniu v súvislosti s „napodobeninami príchute“, ktoré by mohli byť pre spotrebiteľov zavádzajúce.

1.8. Hoci to nepatrí do konkrétneho rozsahu pôsobnosti návrhu Komisie, EHSV opakuje svoje predchádzajúce odporúčania adresované nielen liehovarníckemu odvetviu, ale aj všeobecnejšie: podľa výboru je potrebný jednotný a komplexný politický prístup založený na zamedzení škodlivého požívania alkoholu a tiež na propagácii zodpovedného požívania alkoholu, ktoré bráni zdravotným rizikám a požívaniu alkoholu neplnoletými osobami. V tejto súvislosti má zásadný význam informovanie, vzdelávanie a osвета, preto EHSV víta početné iniciatívy verejného aj súkromného sektora v tejto oblasti.

2. Úvod

2.1. Cieľom návrhu nariadenia Komisie je zosúladiť existujúce nariadenie (ES) č. 110/2008 ⁽¹⁾ o liehovinách so Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). V zásade sa v ňom rozdeľujú ustanovenia prijaté Komisiou v rámci spomenutého nariadenia na delegované akty a vykonávacie akty a zavádza sa ním právny základ súvisiaci s poľnohospodárstvom ⁽²⁾ s cieľom zdôrazniť väčšie prepojenie s odvetvím poľnohospodárstva.

2.2. Návrh prináša okrem zosúladenia so ZFEÚ len drobné technické zmeny s cieľom vyriešiť nedostatky vo vykonávaní nariadenia (ES) č. 110/2008 a zosúladiť legislatívu s novými právnymi nástrojmi EÚ, ktoré sa týkajú poskytovania informácií o potravinách spotrebiteľom (nariadenie (EÚ) č. 1169/2011 ⁽³⁾) a systémov kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 ⁽⁴⁾).

2.3. Konkrétne sa v návrhu objasňujú niektoré pravidlá označovania zložených výrazov, zmienok a liehovinových zmesí, ktorých cieľom je zabrániť problémom na vnútornom trhu. Jeho súčasťou je aj nový článok o označovaní pôvodu a zavádzajú sa tiež jasnejšie postupy na registráciu zemepisných označení na základe nariadenia (EÚ) č. 1151/2012.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV víta návrh Komisie na zosúladenie platného nariadenia (ES) č. 110/2008 o liehovinách so ZFEÚ a zjednotenie právnych predpisov s novými právnymi nástrojmi EÚ. Navrhovaný rámec vo všeobecnosti objasňuje pravidlá pre liehovarnícke odvetvie a zabezpečuje ich súlad s predpismi.

3.2. EHSV berie na vedomie, že Komisia konzultovala so združeniami výrobcov liehovín. Liehovarnícke odvetvie v EÚ, ktorého objem predaja v zahraničí dosiahol v roku 2015 sumu vyše 10 miliárd EUR, je súčasťou poľnohospodársko-potravinárskeho sektora, ktorý je najväčším vývozcom v EÚ. Toto odvetvie poskytuje v Európe milión pracovných miest vo výrobe a v predaji, pričom v hospodárskej a sociálnej rovine je úzko späté s odvetvím poľnohospodárstva. Spotrebná daň a príjmy z DPH u liehovín sa každoročne pohybujú na úrovni okolo 23 miliárd EUR. V rokoch 1980 až 2014 však spotreba liehovín klesla o 32 %. Tento vývoj odzrkadľuje dve navzájom nezávislé tendencie – tzv. premiumizácia a pitie menšieho množstva, ale zato kvalitnejších nápojov. Od roku 2000 do roku 2015 sa napríklad predaj liehovín v prevádzkach, kde sa alkohol podáva na priamu spotrebu (hotely, reštaurácie, kaviarne) znížil o 8 % na 23,5 milióna hektolitrov, avšak obrat sa zvýšil o 30 %.

3.3. Hoci je návrh Komisie v prvom rade zameraný na zabezpečenie súladu právnych predpisov so ZFEÚ, pre liehovarnícky sektor je zároveň príležitosťou na zachovanie kvality a tradičných postupov a ochranu svojho dobrého mena na celom svete. V návrhu sa konkrétne objasňuje postup výroby jednotlivých nápojov: suroviny, minimálny obsah alkoholu v nápoji určenom na predaj, maximálny obsah alkoholu po destilácii, dĺžka zrenia, požiadavky týkajúce sa sladenia atď. Rozlišovanie jednotlivých kategórií liehovín prispieva k ochrane rôznych tradícií.

3.4. EHSV poukazuje na význam lepšieho prepojenia s odvetvím poľnohospodárstva. Na výrobu liehovín by mali byť povolené len poľnohospodárske suroviny, čím by sa zároveň zabezpečil odbyt základných poľnohospodárskych produktov.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 z 15. januára 2008 o definovaní, popise, prezentácii, označovaní a ochrane zemepisných označení liehovín a o zrušení nariadenia (EHS) č. 1576/89 (Ú. v. EÚ L 39, 13.2.2008, s. 16).

⁽²⁾ ZFEÚ, článok 43 ods. 2

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 18).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. EÚ L 343, 14.12.2012, s. 1).

3.5. Zmeny prijaté na zabezpečenie súladu so ZFEÚ a uľahčenie legislatívneho procesu sú celkovo pozitívne. Bolo by však vhodnejšie, keby sa dôraz kládol viac na vykonávacie akty než na delegované akty. V niektorých oblastiach by sa mala úplne zrušiť možnosť udelenia výnimky, najmä ak by si to vyžadovalo veľké zmeny. Komisia napríklad požaduje právomoci (článok 16 ods. 3) na prijímanie delegovaných aktov, aby bolo možné zapísať názov registrovaného zemepisného označenia v jazyku vývozného trhu, na ktorom je uvedenie tejto informácie povinné, t. j. na ktorý by liehoviny bez tejto informácie nemohli vstúpiť. Platné právne predpisy EÚ to však už výrobcom umožňujú, no z upraveného znenia to bolo vypustené. Existujúca možnosť by mala byť obnovená a v tom prípade by delegovanie právomocí nebolo potrebné.

3.6. Jedným z hlavných záujmov výrobcov liehovín je zachovanie tradičných postupov a systému zemepisných označení liehovín. EHSV vo všeobecnosti víta objasnenie pravidiel pre zemepisné označenia týkajúce sa liehovín.

3.7. Hoci to nepatrí do konkrétneho rozsahu pôsobnosti návrhu Komisie, EHSV opakuje svoje predchádzajúce odporúčania adresované nielen liehovarníckemu odvetviu, ale aj všeobecnejšie: podľa výboru je potrebný jednotný a komplexný politický prístup⁽⁵⁾ založený na zamedzení škodlivého požívania alkoholu a tiež na propagácii zodpovedného požívania alkoholu, ktoré bráni zdravotným rizikám a požívaniu alkoholu neplnoletými osobami. V tejto súvislosti má zásadný význam informovanie, vzdelávanie a osveta. EHSV konštatuje, že súkromný sektor sa zapája do množstva iniciatív a sociálnych programov v celej EÚ, ktoré poukazujú na to, že nadmerné požívanie alkoholu, najmä u mladých ľudí, je možné znížiť⁽⁶⁾.

3.8. V tomto návrhu Komisie nie je zahrnutá otázka uvádzania jednotlivých zložiek a informácií o nutričných hodnotách na etiketách liehovín. EHSV však opakuje, že spotrebiteľia majú nárok na pravdivé a vyvážené informácie o alkoholických nápojoch, aby mohli informovane rozhodovať o svojej konzumácii⁽⁷⁾. Mikro a malí výrobcovia by na uplatňovanie týchto pravidiel potrebovali podporu. Výbor bude aktívne prispievať k prebiehajúcej diskusii, ktorá sa začala po nedávnom zverejnení správy Komisie⁽⁸⁾ na túto tému.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. EHSV si uvedomuje zložitosť procesu opätovného zosúladenia a víta objasnenie a zlepšenie v oblastiach, ako sú napríklad pravidlá týkajúce sa označovania zložených výrazov, zmienok a liehovinových zmesí, ako aj dobrovoľného označovania pôvodu surovín. Napriek tomu boli v návrhu zmenené aj niektoré ďalšie prvky, ktoré by sa mali prehodnotiť, ako napríklad:

- nahradenie všetkých výrazov „a/alebo“ inými výrazmi by v žiadnom prípade nemalo viesť k nesprávnemu výkladu či nedorozumeniu. EHSV preto navrhuje doplniť odôvodnenie, v ktorom by sa zdôraznilo, že všetky výrazy „a/alebo“ boli nahradené výrazmi s podobným významom a že Komisia nemá v úmysle meniť zmysel ustanovení nariadenia (EÚ) č. 110/2008;
- je potrebné spresniť definíciu výrobných praxe a arómy;
- pojem „technická dokumentácia“ bol nahradený pojmom „špecifikácia výrobku“, aby sa zjednotili pravidlá vo všetkých štyroch oblastiach, na ktoré sa vzťahujú zemepisné označenia (potraviny, vína, liehoviny a aromatizované vína). Aby sa však zabránilo nesprávnemu výkladu, malo by sa doplniť odôvodnenie, v ktorom by sa objasnila rovnocennosť oboch pojmov.

4.2. V článku 8 ods. 5 návrhu Komisie sa uvádza, že predajné názvy doplnené o výraz „príchut“ (alebo o podobné výrazy) možno používať ako odkaz na arómy, ktoré napodobňujú liehovinu, alebo na ich použitie vo výrobe potravín iných než nápojov. Výbor sa domnieva, že toto ustanovenie by mohlo byť pre spotrebiteľov zavádzajúce.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2009, s. 10

⁽⁶⁾ Pozri napríklad: HBSC (Správanie detí v školskom veku zo zdravotného hľadiska; deti vo veku 11, 13 a 15 rokov) – súhrn hlavných zistení najnovšej štúdie HBSC z roku 2016: <http://spirits.eu/files/98/cp.as-095-2016-hbcs-survey-2016-key-messages-final.pdf>; ESPAD (Projekt európskeho školského prieskumu týkajúci sa alkoholu a iných drog zameraný na deti vo veku 15 a 16 rokov). Ako vyplýva zo štúdie ESPAD, 86 % európskych študentov v súčasnosti uvádza, že za posledných 30 dní „neboli opití“. To predstavuje 23-percentný pokles miery intoxikácie (od roku 2003). Frekvencia ťažkého nárazového pitia sa od svojho vrcholu v roku 2007 znížila o 28 % (z 18 % v roku 2007 na 13 % v roku 2015). Tento pozitívny trend sa týka rovnako chlapcov, ako aj dievčat.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 332, 8.10.2015, s. 28

⁽⁸⁾ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o povinnom označovaní zoznamu zložiek a výživových údajov alkoholických nápojov, COM(2017) 58 final – 13.3.2017.

4.3. EHSV zdôrazňuje, že v záujme zachovania pridanej hodnoty pre výrobcov a ochrany záujmov spotrebiteľov je dôležité zachovať súčasnú úroveň ochrany v liehovarníckom odvetví, pokiaľ ide o odkaz na „miesto výroby“ verzus „miesto pôvodu“. Nová terminológia by nemala liehovarníckemu odvetviu priniesť žiadne zásadné zmeny, problematickou otázkou je však miesto, kde sa produkt destiluje a vyrába.

4.4. Za sledovanie neoprávneného používania chránených zemepisných označení sú zodpovedné členské štáty a Komisia by mala byť informovaná o uplatňovaní pravidiel v členských štátoch, čím sa zabezpečí vhodný rámec umožňujúci odstrániť falošné liehoviny z trhu.

4.5. Námietkové konanie, ktoré umožní zainteresovaným stranám dosiahnuť dohodu, je vítané, pretože je menej zatažujúce a nemá vplyv na výsledky.

4.6. Register zemepisných označení liehovín, ktorý nahrádza prílohu III, by sa mal považovať za spôsob modernizácie modelu, bez toho, aby boli dotknuté práva, záväzky alebo transparentnosť systému.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS
